

Zakresy tematyczne do matury z języka polskiego 2022/2023

Wielka synteza epok literackich od antyku do oświecenia

- ramy czasowe
- podstawy filozoficzne, hasła, idee, twórcy oraz motywy

Wielka synteza epok literackich od romantyzmu do współczesności

- ramy czasowe
- podstawy filozoficzne, hasła, idee, twórcy oraz motywy

Antyk i „Biblia” – podstawowe źródła kultury europejskiej

- literatura i kultura starożytnej Grecji i Rzymu
- mitologia oraz jej znaczenie, motywy mitologiczne w literaturze polskiej i powszechnej
- „Biblia”

Dziesięć wieków kultury średniowiecznej

- średniowieczne tematy, wzorce
- od nazw miejscowych po kroniki – początki literatury polskiej
- zabytki literatury powszechnej

„Nic, co ludzkie, nie jest mi obce”- doba renesansu

- narodziny nowej epoki, główne nurty odrodzenia: humanizm, reformacja
- Jan Kochanowski – ojciec poezji polskiej
- problematyka społeczno–polityczna w literaturze polskiej tej epoki

„Panta rhei” – epoka baroku; esej jako forma literacka

- charakterystyka epoki, najśłynniejsi twórcy
- nowatorstwo literatury i sztuki barokowej
- nurty w literaturze polskiego baroku, przedstawiciele
- esej – charakterystyka, przykłady

Edukacyjna i wychowawcza rola literatury w epoce oświecenia

- tło historyczne epoki, reformy
- rozwój szkolnictwa, publicystyki, znaczenie teatru w czasach stanisławowskich
- Ignacy Krasicki – „książę poetów”

Romantyzm - magiczna siła czucia i wiary

- tło historyczne
- epizody z życia Adama Mickiewicza, dorobek
- rola wieszczów romantycznych w życiu narodu /J. Słowacki, C.K. Norwid /

Rola teatru w życiu człowieka i społeczeństwa

- pierwszy dramat polski, dramat romantyczny, komedie Fredry
- synteza sztuk w „Weselu” Wyspiańskiego, dramat naturalistyczny, dramat absurdu

Realistyczne i krytyczne widzenie świata w epoce pozytywizmu

- charakterystyka i cele epoki, wybitni twórcy
- hasła, programowość pozytywizmu polskiego
- ważne powieści epoki – literatura polska i powszechna

Krótką formą prozatorską w ciągu wieków

- pochodzenie i charakterystyka noweli i opowiadania
- rozwój polskiej noweli ze szczególnym uwzględnieniem pozytywizmu
- dorobek S. Żeromskiego, J. Iwaszkiewicza, S. Mrożka, J. Pilcha, oraz innych twórców polskich

„Sztuka dla sztuki”- oryginalność twórców Młodej Polski

- nowe kierunki artystyczne na przełomie XIX i XX wieku
- nastroje w poezji Młodej Polski
- twórczość wybitnych pisarzy tej epoki

Dwie dekady wolności – poezja międzywojnia

- realia historyczne dwudziestolecia międzywojennego
- główne kierunki artystyczne dwudziestolecia
- ugrupowania poetyckie, przedstawiciele

Proza dwudziestolecia międzywojennego

- utwory Żeromskiego, Nałkowskiej, Dąbrowskiej, Schulza, Witkiewicza, Gombrowicza
- tematyka, postawy życiowe bohaterów

Temat II wojny światowej w literaturze polskiej

- walka zbrojna Polaków; wojenne losy poetów i pisarzy
- Kolumbowie – obrazy katastroficzne w poezji
- proza wobec wojny, literatura faktu, dokumenty zbrodni

Poezja polska po roku 1956 – różnorodność twórczości

- główne kierunki, inspiracje klasyczne, poezja religijna
- w kręgu turpizmu, nurt lingwistyczny, poeci wyklęci
- Nowa Fala

Prestżowa Nagroda Nobla

- polscy nobliści - literatura, nauka, życie społeczne

Proza po roku 1956 – bogactwo tematów współczesnej prozy polskiej

- wojenne powroty – M. Białoszewski, H. Krall, K. Moczarski, W. Szpilman, R. Ligocka
- publicystyka, eseistyka, reportaże, fantastyka

Wątek miłosny w literaturze

- sposób jego prezentacji, jego rola w różnych epokach i utworach

Hymny polskie w ciągu wieków

Polska i ja - skojarzenia

- wyjazdy, spotkania, podróże...
- historia, kultura, zabytki, ciekawe miejsca...
- skojarzenia kulturowe, historyczne, ludzie, imprezy...
- teatry, muzea, instytucje, wydawnictwa, prasa...

Literatura i kultura naszego regionu

- przedstawiciele, dorobek, organizacje, zespoły, imprezy, atrakcje turystyczne ...

Polskie kino

- aktorzy, reżyserzy, gatunki, festiwale filmowe, nagrody
- wybitne dzieła kinematografii polskiej, adaptacje filmowe literatury polskiej

Bohater literacki

- typy bohaterów - pochodzenie, charakter, postępowanie

Wybitni Polacy oraz ich dorobek w ciągu wieków (oprócz laureatów Nagrody Nobla)

- muzyka, plastyka, nauka, historia, polityka, sport ...